

RIKSDAGENS PROTOKOLL

Nr 28

FÖRSTA KAMMAREN

1966

18—21 oktober

Debatter m. m.

Tisdagen den 18 oktober

Sid.

Hälsningsord av talmannen	3
Interpellationer:	
av herr Adolfsson ang. lägre ränta	4
av herr Werner om obligatorisk bostadsförmedling	5
av herr Wallmark ang. vissa riktlinjer för arbetsmarknadspolitiken	6
av herr Sörenson ang. förebyggande åtgärder mot självmord ..	8
av herr Sörenson om åtgärder mot missförhållanden vid vissa större motortävlingar	8
Meddelande ang. enkla frågor:	
av herr Nilsson, Ferdinand, ang. tjänsteorganisationen vid lantbruksnämnden i Uppsala län	10
av herr Nilsson, Ferdinand, ang. sammanräkningen inför länsstyrelse av valresultaten vid kommunala val	10

Onsdagen den 19 oktober

Interpellationer:

av herr Nilsson, Ferdinand, om särskilda lånemöjligheter för jordbrukare som drabbats av skördekada	11
av herr Tistad ang. viss överenskommelse med Förbundsrepubliken Tyskland om flyttning av krigsoffer som begravts i Sverige	13
av herr Wallmark ang. utbildningen av lärare i moderna språk ..	14
av fru Segerstedt Wiberg ang. administrationen av viss nordisk biståndsverksamhet i Tanganyika	14

	Sid.
av herr Åkerlund ang. löneförmånerna för lektor med doktors grad	15
Meddelande ang. enkel fråga av herr Werner ang. valen till kyrko- fullmäktige	16

Fredagen den 21 oktober

Interpellation av herr Persson, Fritz, om bostadssubventionerna	17
---	----

Samtliga avgjorda ärenden

Tisdagen den 18 oktober

Protokoll från justitiedepartementet ang. fullmaktsgrensning ..	3
---	---

Tisdagen den 18 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 11.00.

Herr TALMANNEN anförde:

När jag nu förklarar höstsessionen av 1966 års riksdag öppnad, ber jag att få hälsa kammarens ledamöter hjärtligt välkomna åter i detta hus och hoppas att den sommar som har förgått, trots valkampanj och andra besvärligheter, har gjort att ledamöterna med förstärkta krafter återkommer till denna höstsession som säkerligen kommer att bli ganska arbetsfylld.

Hjärtligt välkomna!

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 17 oktober 1966.

Till justitiedepartementet har den 10 oktober 1966 från länsstyrelsen i Örebro län inkommit fullmakt för lantbrukaren Gunnar Skagerlund, Ervalla, som vid ny röstsammanräkning blivit utsedd till ledamot av riksdagens första kammare i stället för avgången ledamot.

Vid granskning av fullmakten, som företagits inför chefen för justitiedepartementet och i närvaro av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, har någon anmärkning ej framställts mot fullmakten.

Detta protokoll och den granskade fullmakten skall överlämnas till första kammaren.

Enligt uppdrag:

Margit Hirén

Det antecknades, att herr Skagerlund utsetts att inträda såsom ledamot av kammaren i stället för herr Ahlsten,

vilken av sagt sig riksdagsmannabefattningen.

Herr *Skagerlund* infann sig nu och intog sin plats i kammaren.

Härefter yttrade herr TALMANNEN:

Under sommaruppehållet har installerats en ny voteringsanläggning med snabbare funktionering än den gamla, med möjlighet för ledamöterna att vid felröstning korrigera röstningen och med utsändning i intern TV till mottagningsapparater, som för närvarande installerats i plenisalen, i sammanbindningsbanan och i stora och lilla partilokalerna samt i pressens lokaler; en mottagningsapparat på läktaren kan förmedla bild från andra kammaren. En PM har utdelats med en rad uppgifter om hur den nya anläggningen fungerar. Sedan ärendena på föredragningslistan genomgått kommer en demonstration av apparaten att göras.

Till kammarens ledamöter har utdelats en preliminär plan för sammanträden under höstsessionen. Av planen framgår, att remissdebatt hålles tisdagen den 1 november med eventuell fortsättning onsdagen den 2, då i vart fall arbetsplenium hålles. Frågestunderna hålles, med början torsdagen den 27 dennes, i regel torsdagar i första kammaren kl. 16.00 och i andra kammaren 16.30; en omkastning mellan kamrarna sker de två sista veckorna under sessionen, då frågestunderna hålles i andra kammaren kl. 10.00 och i första kammaren kl. 11.00. Höstsessionen beräknas kunna avslutas senast fredagen den 16 december.

Före remissdebatten kommer ledamöterna att tillställas sedvanlig tidsplan för behandling i kamrarna av utskottsutlåtanden.

Interpellation ang. lägre ränta

Till ledamöterna har vidare på sedvanligt sätt utdelats en av förvaltningskontoret uppgjord förteckning över ärenden som uppskjutits till hösten och en av statsrådsberedningen uppgjord förteckning över propositioner, avsedda att föreläggas riksdagen under höstsessionen.

Ytterligare har utdelats en redogörelse för arbetet med riksdagens skoljänst.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

På begäran intygas härmed, att riksdagsman *Karl Kilsmo*, född 06.02.22, med adress Finstorps Gård, Flen, sedan den 15/10 1966 är intagen å med. avdelningen, Kullbergsska sjukhuset, Katrineholm, på grund av misstänkt infarkt (propp i hjärtat) och följaktligen tills vidare ej kan deltaga i arbetet.

Katrineholm den 17 oktober 1966

Cläre Söderström-Svensson

T. f. överläkare

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades för den tid, varunder herr *Kilsmo* på grund av den i läkarintyget omnämnda sjukdomen vore oförmögen till arbete.

Vidare beviljades herrar *Dahlén* och *Bengtson* ledighet från riksdagsgöromålen för fullgörande av uppdrag såsom ombud vid Förenta Nationernas generalförsamling i New York, herr *Dahlén* för tiden till den 27 innevarande månad samt herr *Bengtson* för den tid, som åtginge för uppdragets fullgörande.

Därjämte beviljades herrar *Manne Olsson*, *Eskilsson*, *Augustsson*, *Mossberger*, *Nils Hansson*, *Magnusson*, *Hermansson*, *Sveningsson*, *Skärman*, *Harald Pettersson*, *Isacson*, *Lage Svedberg*, *Hedström* och *Wanhainen* ledighet från riksdagsgöromålen för tiden till den 31 oktober för deltagande i jordbruksut-

skottets studieresa till Amerikas förenta stater.

Ytterligare beviljades herrar *Larfors*, *Schött*, *Harry Carlsson*, *Åke Larsson*, *Hilding* och *Wikberg* ledighet från riksdagsarbetet för tiden till den 22 i denna månad för deltagande i en av Europarörelsens svenska råd anordnad studieresa till Bonn, Genève och Strasbourg.

Slutligen beviljades herr *Wirmark* ledighet från riksdagsgöromålen för tiden till och med den 22 oktober på grund av utrikes resa.

Anmälades och godkändes allmänna beredningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 309, till Konungen i anledning av väckta motioner om utbildning av dagbarnsvårdare.

Anmälades och bordlades Kungl. Maj:ts till kammaren överlämnade proposition nr 129, angående ny organisation för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, m. m.

Interpellation ang. lägre ränta

Herr **ADOLFSSON** (k) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Frågan om effektivare åtgärder för att hejda prisstegringarna har en framskjuten plats i den politiska debatten i vårt land. Särskilt ägnades saken stor uppmärksamhet under årets valrörelse. Delvis kan valutslaget därför betraktas som en opinionsyttring för åtgärder ägnade att bryta den hittillsvarande prisutvecklingen.

Den förda högräntepolitiken bidrar starkt till varuprishöjningarna samt till ökningen av bostadshyror och byggnadskostnader. Sedan år 1963 har riksbankens diskonto höjts fem gånger, varje gång med en halv procent. Nuvarande sex procent utgör högsta diskonto sedan år 1932.

Angivet motiv för dessa åtgärder har

Interpellation om obligatorisk bostadsförmedling

varit att räntehöjningar utgör lämplig metod för att dämpa ett inflationsdrivande övertryck i ekonomin. Ägde det sin riktighet att högräntepolitik utgör ett effektivt medel skulle väl emellertid inflationsproblemet knappast ha varit så allvarligt som det nu är. Det torde inte kunna förnekas att högräntepolitiken haft en allmänt prisuppdrivande effekt, varav följer att övertryck i ekonomin borde motverkas med andra medel.

I ett uttalande om valutgången i Af-tonbladet den 3 oktober kom statsministern också in på frågan om kreditpolitiken — i samband med ryckigheten i bostadsbyggandets kapitalförsörjning — och framhöll enligt tidningen bland annat: »Men huvudproblemet är ju: vi kan inte ha planmässighet på en avgränsad sektor — bostäderna — utan att kräva större planmässighet för det privata näringslivet, som slukar alltmera lånepengar till sina investeringar.» Statsministern tillade i samma sammanhang: »Hittills har våra instrument varit det liberala samhällets. Nu ser vi en ökad spänning mellan trygghetskravet och blandekonomin. Sannolikt kräver framtiden mycket mera planering över hela fältet.»

Detta uttalande är intressant i flera hänseenden, bland annat ur följande aspekt: Om samhället i högre grad satsar på en planmässig kapitalförsörjning över hela det ekonomiska fältet borde följa att man i mindre grad litat till räntan som kreditreglerande faktor. Detta borde öppna möjligheterna för lägre räntor, som skulle ha en väsentlig betydelse för pris- och hyresutvecklingen.

Den nuvarande högräntepolitiken påverkar särskilt starkt byggnads- och boendekostnaderna. Allmänt räknas med att en procents höjd ränta medför hyresökningar om 12—14 procent. Eftersom räntan sedan 1963 stegrats med två och en halv procent har effekten blivit en betydande ökning av byggkostnaderna och hyrorna. Dessa verk-

ningar av den förda räntepolitiken måste enligt min mening betecknas som i hög grad socialt skadliga.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till hans excellens statsministern få rikta följande fråga: Anser statsministern för sin del att en ändring av den ekonomiska politiken bör kunna öppna perspektivet om en väsentligt lägre ränta som ett led i bekämpandet av inflationen?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågakvarande spörsmål finge framställas.

Interpellation om obligatorisk bostadsförmedling

Ordet lämnades härefter till herr WERNER (k), som yttrade:

Herr talman! Vid sidan av problemet om genomförandet av bostadsbyggnadsprogrammet står som en inte minst viktig fråga hur *förmedlingen* av bostäder skall ordnas. Pågående utredning om bostadsförmedlingarnas verksamhet fick år 1963 tilläggsdirektiv om att utredningen var oförhindrad att även låta sina förslag omfatta införandet av obligatorisk bostadsförmedling. Situationen på bostads- och hyresmarknaden talar enligt min mening för att utredningen inte bara borde varit »oförhindrad» — den borde redan vid tillsättandet år 1962 fått i uppdrag att utreda frågan om obligatorisk bostadsförmedling. Det positiva i återopade tilläggsdirektiv skall dock understrykas. Eftersom de kommunala bostadsförmedlingarna inte ens förfogar över hela nyproduktionen, heller inte över byteslägenheterna och allra minst över det äldre bostadsbeståndet, florerar en utbredd svart hyresmarknad. Det är låginkomsttagarna och framför allt den bostadsbehövande ungdomen som härvid råkar i kläm. Här visar sig ett effektivt grepp ofrånkomligt som ger bostadsförmedlingarna tillgång till prak-

Interpellation ang. vissa riktlinjer för arbetsmarknadspolitiken

tiskt taget samtliga hyreslägenheter i flerfamiljshus.

Ett par exempel kan nämnas för att illustrera riktigheten härav. I våras ställde en ombudsman i Göteborgs hyresgästförening en stencilerad lista från en privat hyresförmedling till polisens förfogande. Listan offererade lägenheter till uthyrning mot övertagande för varierande belopp, det högsta löd på 17 000 kronor. Under september inträffade i Malmö att en byggmästare återtog ansökan om redan beviljade statliga lån strax innan huset var färdigbyggt. Följden blev att stadens bostadsförmedling slutligen endast kunde tillförsäkra sig en ringa del av lägenheterna mot förut avtalade 56 av fastighetens 59 lägenheter. Genom att fastigheten inte byggdes med statliga lån gick hyrorna upp med lägst 10 kr. per kvm eller 700—800 kronor per år. Via ett bluffbolag kunde en smart person komma över 15 lägenheter som avyttrades svart.

Ett stopp för spekulationen jämte en fördelning av bostäderna efter enhetliga grunder och med sociala hänsynstaganden kan endast tryggas genom en obligatorisk bostadsförmedling. Denna bör också utsträckas till att omfatta hyresmarknaden med möblerade rum. Särskilt i storstads- och tätortsregionerna koncentreras ett växande antal ungdomar. I dessa erbjudes dem i rikligare grad såväl arbete som utbildning. Det är socialt oansvarigt att bostads- och hyresmarknaden för denna ungdom skall tillåtas fortbestå som en djungel med uppskörtning och godtycke.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få rikta följande fråga: Överväger statsrådet att i en kommande proposition på grundval av 1962 års utredning om bostadsförmedlingarnas verksamhet framlägga förslag om lagstadgad obligatorisk bostadsförmedling samt dess utsträckande till att omfatta även uthyrning av möblerade rum?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Interpellation ang. vissa riktlinjer för arbetsmarknadspolitiken

Herr WALLMARK (h) erhöll nu ordet och anförde:

Herr talman! I Kungl. Maj:ts proposition nr 52 år 1966 angående riktlinjer för arbetsmarknadspolitiken m. m. föreslår departementschefen bl. a. viss vidgning av omskolningens användningsområde.

Tidigare gällande regler innebar att som villkor för erhållande av utbildningsbidrag gällde att den utbildningsökande skulle vara eller riskera att inom en nära framtid bli arbetslös eller eljest vara svårplacerad på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsutredningen föreslog att denna bestämmelse borde ges en så generös tolkning, att formella hinder för en från anpassningssynpunkt erforderlig yrkesutbildning inte skulle kunna uppstå. Detta gällde i synnerhet arbetslöshetsvillkoret.

Departementschefen ansluter sig i propositionen till utredningens förslag i denna punkt.

Departementschefen anför vidare: »Omskolningen kan emellertid även utformas så att den tillgodoser ett vidare samhällsekonomiskt mål än det nu angivna (flaskhalsproblem, samhälleligt angelägen verksamhet). Den kan sålunda mera renodlat än f. n. ges uppgiften att påverka och påskynda strukturomdaning i näringslivet och på så sätt medverka till att säkra en snabb tillväxttakt i näringslivet och på så sätt medverka till att säkra en snabb tillväxttakt i ekonomin. Detta är en aspekt som särskilt har framhållits i LO:s yttrande.»

Departementschefen diskuterar också omskolningen som ett medel att lösa låglönegruppernas problem i anslutning till målsättningen för inkomstför-

Interpellation ang. vissa riktlinjer för arbetsmarknadspolitiken

delningen i samhället. »En sådan målsättning kan förverkligas bl. a. genom en omfattande utbildningsverksamhet direkt inriktad på personer tillhörande låglönegrupperna.»

Med hänsyn till den beräknade fortsatta ökningen av omskolningsaktiviteten under den kommande femårsperioden drar departementschefen följande slutsats: »Det synes under dessa förhållanden angeläget att omskolningsverksamheten utformas med särskilt beaktande av samhällets strukturpolitik och strävandena att lösa låglönegruppernas problem.»

»Det är också uppenbart att strukturomvandlingen inom näringslivet medför behov av omskolning inte bara för att lindra verkningarna av omvandlingen för den enskilde. Samhällets intresse av att underlätta och påskynda omvandlingsprocessen kan medföra att omskolningsverksamheten många gånger måste ges en aktivare roll och sättas in på ett tidigare stadium än som nu är möjligt.»

Denna roll som departementschefen härigenom tilldelar omskolningsverksamheten blir helt annorlunda än den arbetsmarknadsutredningen föreslog.

Detta understryks också av departementschefens yttrande i riksdagsdebatten. »Men det finns skäl som talar för att samhällets medverkan i strukturomvandlingen inte bör begränsas till att bara underlätta den. Vi kan inte räkna med att alla sektorer av näringslivet kan utvecklas positivt. Förutsättningen för en gynnsam ekonomisk utveckling i samhället är därför att sådana grenar av näringslivet som inte kan hävda sig ur produktivitetssynpunkt får stå tillbaka för att andra som är mera lönsamma skall kunna expandera.»

Med dessa nya målsättningar upphävs arbetsmarknadsorganens neutralitet på arbetsmarknaden. Departementschefen anser emellertid att arbetsmarknadsverket genom samverkan skall klara såväl sin uppgift som neutral förmedlare mellan arbetskraft och arbetsgivare som sin

nya uppgift som aktiv främjare av strukturrationaliseringen. »Att exempelvis pröva omskolning med hävande av arbetslöshetskriteriet ställer krav på smidighet vid tillämpningen. Beslutet bygger emellertid på ett allmänt förtroende för handläggningsmyndigheten inom näringslivet. Verkställigheten när det gäller de arbetsmarknadspolitiska frågorna kräver ett gott samarbete mellan intressenterna. Endast genom samverkan kan resultatet bli det bästa. Jag tror att det är utomordentligt viktigt att understryka detta.»

Statsutskottets majoriet anslöt sig i sitt utlåtande nr 107 år 1966 i allt väsentligt till departementschefens förslag och det blev också riksdagens beslut.

Departementschefens uttalanden i propositionen och riksdagens ställningstagande gäller emellertid endast målsättningen och riktlinjerna för arbetsmarknadspolitiken.

Möjligheterna att förverkliga dem på ett riktigt sätt ute på fältet sammanhänger i första hand med de mera detaljerade anvisningar som utfärdas av departementet och arbetsmarknadsstyrelsen.

Med anledning härav anhåller jag att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få framställa följande interpellation.

1. Vilka anvisningar har utfärdats eller avses utfärdas för arbetsmarknadsverket och dess lokala organ med avseende på dess nya uppgifter att genom aktiva insatser påskynda strukturomvandlingen?

2. Vilka grenar av näringslivet anser departementschefen inte kan hävda sig ur produktivitetssynpunkt utan bör få stå tillbaka för att andra som är mera lönsamma skall kunna expandera?

3. Vilka kriterier avses bli tillämplade när det gäller att bedöma produktivitetssynpunkten?

4. När och på vilket sätt avser departementschefen tillsätta den av riksdagen begärda utredningen beträffande effekten av omskolningsverksamheten?

Interpellation ang. förebyggande åtgärder mot självmord. — Interpellation om åtgärder mot missförhållanden vid vissa större motortävlingar

På gjord proposition bifölls herr Wallmarks berörda anhållan.

Interpellation ang. förebyggande åtgärder mot självmord

Ordet lämnades på begäran till herr SÖRENSON (fp), som yttrade:

Herr talman! En av de mer tragiska samhällsföreteelserna är självmorden. Bakom de flesta självmord torde ligga personliga misslyckanden av djupgående art. För samhället är varje självmord ett vittnesbörd om mänsklig nöd och brist på en gemenskap, i vilken självmordsorsakerna kan finna en upplösning.

År 1964 — det sista året för vilket statistisk redovisning föreligger — tog 28,7 män av 100 000 invånare sina liv. Antalet kvinnliga självmördare var betydligt lägre. Relationstalet för samma år var för kvinnor 10,9. De absoluta talen visar under 60-talet en måttlig stegring. Stegringen är som följer (summan av kvinnor och män): 1961 1 273, 1962 1 396, 1963 1 406 och 1964 1 514. Som är väl bekant ligger Sverige i internationella jämförelser i översta skiktet vad gäller relationstalen. Endast Finland, Ungern, Västtyskland och Österrike visade i början av 60-talet något större siffror än Sverige. För Sverige var 1962 antalet självmord per 100 000 innevånare 18,5.

Det torde icke vara realistiskt att ålägga de ekonomiska och sociala samhällsförhållandena ansvaret för självmordsfrekvensen. Även socialt och ekonomiskt gynnade personer kan mista livslusten och ta sina liv. Men samhället kan icke ignorera självmordsproblematiken. Att i möjligaste mån erbjuda stöd och hjälp åt de människor, som frestas eller av en inre, svårkontrollerbar makt drives att begå självmord, måste anses vara en samhällsuppgift. Problematiken kring självmorden måste ägnas särskild uppmärksamhet av de

social- och psykiskt hälsovårdande myndigheterna.

Om detta skall vara möjligt, måste en så vederhäftig kunskap som möjligt föreligga gällande självmordens orsaker. Vidare måste sådana hjälpformer föreligga, att potentiella självmördare kan finna det värt att söka hjälp.

Svårigheterna att komma till rätta med den personliga problematiken kring självmorden är uppenbara. Ett fullbordat självmord betyder en död kropp och en död kropp talar inte. Inga gluggar öppnas här in till tragediens rötter. Men kanske att ett fruktbart material står till förfogande. Det torde finnas ett icke obetydligt antal människor, som efter ett misslyckat självmordsförsök har erfarenheter av stor betydelse för klarläggande av självmordets personliga och sociala dynamik.

Med stöd av vad ovan anförts anhåller jag om första kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet få ställa följande frågor.

1. Anser herr statsrådet att f. n. sådana svenska och/eller internationella forskningsresultat beträffande självmordsproblematiken föreligger att på grundval därav konstruktiva samhällsinsatser av förebyggande art och, vid misslyckade självmordsförsök, av rehabiliterande art kan komma till stånd?

2. Om svaret på fråga 1 blir nekande, är statsrådet då beredd ta initiativ till vidgad forskning på området?

Kammaren medgav, att ifrågasvarande spørsmål finge framställas.

Interpellation om åtgärder mot missförhållanden vid vissa större motortävlingar

Herr SÖRENSON (fp) fick ånyo ordet och anförde:

Herr talman! För samhället är det ett ständigt aktuellt problem var gränsen

Interpellation om åtgärder mot missförhållanden vid vissa större motortävlingar
skall dras mellan medborgerlig frihet gällande den personliga livsgestaltningen och en genom lagar och förordningar reglerad sammanlevnad. Att samhället i sin uppgift att bära ansvar för den mänskliga sammanlevnaden skall vädja till individens fria och ansvariga livshållning torde vara en numera accepterad grundregel.

En viss spänning består emellertid alltid mellan den enskildes rätt till fri livsgestaltning och gemenskapens rätt till skydd mot destruktiva livstendenser. Ungdomsproblemen ger i dagens samhälle bevis på att en sådan spänning existerar.

Jag tänker i detta sammanhang på förhållandena kring större motortävlingar, närmast kring det s. k. Kanonloppet i Karlskoga under senare delen av augusti.

Kanonloppet samlar årligen ett mycket stort antal åskådare, mer än 40 000 betalande. Av dessa åskådare är många ungdomar från skilda håll i landet. Stockholm, Göteborg, Skåne och Norge synes ha varit särskilt starkt företrädda vid årets tävlingar.

Avsevärda svårigheter av social och ordningsmässig natur har under senare år rapporterats. I avsikt att bilda sig en personlig uppfattning genom förstahandskontakt har byråchefen i socialstyrelsen Göta Rosén under ett par år besökt tävlingarna. Tre kolleger från socialstyrelsen hade i år slagit följe med henne, bl. a. en yrkespsykolog. Vid en presskonferens den 21 augusti delgav Göta Rosén sina reaktioner inför vad hon sett och erfarit. Hon talade därvid om den råhet, som förhärskar i ungdomslivet i samband med Kanonloppet. Hon upplevde vad hon sett som »skrämmande och otäckt». Hon säger, att för många ungdomar kan »en sådan här natt bli ett livslångt lidande». Det tycks framför allt vara på två livsområden som dessa skrämmande tendenser uppenbarar sig: sprit och sniffning samt relationen mellan pojkar och — ofta minderåriga — flickor i sexuellt

avseende. Småflickorna vandrar mellan pojkarna och behandlas ofta som något slags förbrukningsvaror som man slänger, när man inte behöver dem mer. Att de sexuella övervåldena ofta kommer som följd av spritmissbruk synes vara uppenbart. Psykologen Kurt Gordon sade bl. a.: »Den som känner minsta ansvar för ungdomen kan inte bli annat än kusligt berörd vid åsynen av dessa småflickor, knappt tonåringar, som i ohyggligt berusat tillstånd raglade runt, fick uppkastningar och kladdade på pojkarna.»

Skilda åtgärder har vidtagits för att dämpa ovan antydda sociala och mänskliga skadeverkningar. Ingen sprit tillhandahölls i år av systembolagen i Karlskoga, Degerfors och Kristinehamn under lördagen, en skärpt polisbevakning hade inrättats (en styrka om 140 polismän hade sammankallats) och en bättre ordning på tätplatsen med bl. a. inhägnade tältområden genomförts. Dessa anordningar synes emellertid icke ha varit tillräckliga.

Totalintrycket av rapporterna från årets Kanonlopp är att här existerar en problematik av så djupgående och allvarlig art, att den icke kan lämnas åt sidan av riksdagen. Vilken moraluppfattning man än företräder torde enighet vara för handen därom, att de nuvarande förhållandena vid vissa större motortävlingar ofta är sådana, att ur samhällsansvarets och den mänskliga värdighetens synpunkt en förändring måste komma till stånd. Det kan ske antingen så, att de förnedrande sexualbeteendena och den förödande spritförtäringen förhindras eller så, att restriktivitet vid beviljande av tillstånd för tävlingar, där ordningen uppenbarligen är otillfredsställande, tillämpas.

Med stöd av vad ovan anförts anhåller jag om första kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet få ställa följande frågor:

1. Vilka möjligheter föreligger f. n. för samhället att vidtaga åtgärder för

Meddelande ang. enkla frågor

att de sociala och mänskliga förhållandena vid vissa större motortävlingar blir av sådan art, att ovan påtalade mänskliga och sociala skadeverkningar icke upprepas?

2. Vilka åtgärder anser herr statsrådet bör vidtagas för att man skall komma till rätta med de påtalade missförhållandena?

Även denna anhållan bifölls.

Anmäldes och bordlades en av fru *Segerstedt Wiberg* under sammanträdet avlämnad motion, nr 760, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 40, med förslag till patentlag m. m.

Meddelande ang. enkla frågor

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla frågor denna dag framställdes, nämligen

av herr *Nilsson, Ferdinand*, (cp) till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet: »Vill Statsrådet inför kammaren något kommentera de omständigheter som föranlett, att befattningen som lantbruksdirektör i Uppsala län nu uppehålls genom vikariatslöneförordnande (s. k. långtidsvikariat)? Kommer ifrågasättande befatt-

ning, med verksamhetsområde som begränsas till Uppsala län, att tillsättas med ordinarie innehavare och i så fall när?»; samt

av herr *Nilsson, Ferdinand*, (cp) till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet: »Har Statsrådet observerat hur de av lekmän sammansatta valnämnderna arbetat till långt in på valnatten — ofta nog till kl. 2—3 — för att verkställa preliminära valsammanräkningar, medan länsstyrelsernas sammanräkningar oftast släpar efter och fördröjes av att tjänstemännen hindras utav löpande länsstyrelseärenden, ordinarie tjänstetidsbegränsning m. m.? Vill Statsrådet föranstalta att vid kommande val länsstyrelserna tillförsäkras ökad tillgång på tillfällig arbetskraftsförstärkning och övertidsersättning så att ej blott val av rikspolitisk betydelse utan även kommunala valresultat och personval, som är av betydande lokalt intresse för allmänheten, kan uträknas inom en rimligare tid?»

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.38.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Onsdagen den 19 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 129, angående ny organisation för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, m. m.

Föredrogs och hänvisades till lagutskott motionen nr 760.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen och herrar vice talmän i riksdagens första kammare samt de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte dem tillsätta befattningshavare hos kammaren, den 18 oktober 1966.

Med anledning av en av departementssekreteraren Fritz af Petersens gjord ansökning entledigade herrar deputerade af Petersens från befattningen som kanslist, tillika registrator, hos kammaren. Såsom kanslist, tillika registrator, efter herr af Petersens antogs för tjänstgöring tills vidare kanslisten hos kammaren, byrådirektören Leo Moks.

Tjänsten som kanslist efter herr Moks skulle tills vidare vara vakant.

Entledigades vidare på egen begäran från tjänst som kanslist, tillika kansli-skrivare, fru Lena Söderpalm-Berndes och anställdes efter henne för tjänstgöring tills vidare fru Inga-Britt Linderstål.

Det antecknades, att på särskild begäran herr Moks inträtt i tjänstgöring den 15 och fru Linderstål den 3 oktober.

Ytterligare antecknades att fru Gertie Göransson, som fr. o. m. den 14 september fullgjort tjänstgöring på viss deltid, den 17 oktober inträtt i full tjänstgöring.

På därom gjord framställning beviljade herrar deputerade stenografen Arne Larsson tjänstledighet för egna angelägenheter under höstsessionen. Vikarie för herr Larsson skulle tillsättas efter det särskilt prov företagits.

Att biträda stenograferna som skrivhjälp antogs fru Maud Holm.

Ar och dag som ovan.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Interpellation om särskilda lånemöjligheter för jordbrukare som drabbats av skördekada

Herr NILSSON, FERDINAND, (cp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Frågan om skördeskadskyddet har åter en påtaglig aktualitet i vårt land. Årets skörderesultat kan i stort sett bedömas, och i vida bygder är det allmänna intrycket icke upplyftande. Den skånska spannmålsskörden bedömes vara betydligt under normalskörd. I vissa delar av Västsverige är resultatet också dåligt. Intrycket från mälarlänen ger vid handen, att den svåra vintern och den starkt försenade våren resulterat i starkt nedsatt skörderesultat — detta oavsett bärgningsförhållandena.

Just i mälarlänen har man kanske inte det bästa intrycket av skördeskadeförsäkringens värde. Försäkringen är konstruerad som ett katastrofskydd, som dessutom inte tar hänsyn till en-

Interpellation om särskilda lånemöjligheter för jordbrukare som drabbats av skördeskada

skilda katastroffall. Belägenhet och odlade grödor inverkar så, att även klara katastroffall inte får någonting. De belopp som står till förfogande för individuellt prövade fall är små och bereder dem som skall fördela slantarna av vägningsbekymmer och obehag. Utsikterna att få något den vägen har också erfarenhetsmässigt prövats vara så små att ansökningarna blir allt sällsyntare. Det är angeläget att understryka att nedgången i sådana ansökningar ingalunda torde bero på att det »ordinarie» systemet fungerar så förfärligt väl, trots det energiskt bedrivna arbetet på att förbättra det.

Men systemet begränsas av att det är tänkt som ett katastrofskydd och inte är avsett att fungera för annan uppgift. Redan när skördeskadeskyddet år 1961 utarbetades framhölls från flera håll, att det borde kompletteras med åtgärder, som skulle lätta förhållandena för jordbrukare som inte drabbas av ren katastrof, men för vilka ett dåligt skördeutfall måste betyda att jordbrukens likviditet hårt anstränges. Den utveckling som läget på kreditmarknaden fått aktualiserar i hög grad frågan om att bereda jordbrukare med nedsatt skördresultat lånemöjligheter på skäligena villkor. I samband med förberedande av propositionen om skördeskadeskydd år 1961 gjordes även uttalanden om att förslaget borde kompletteras med lånemöjligheter i lämplig form. Uttalanden i sådan riktning gjordes av bl. a. lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, landsorganisationen i Sverige, RLF och Sveriges lantbruksförbund.

Det är uppenbart att utvecklingen inom jordbruksnäringen — tillköp av jord och skog, förbättring av byggnadsbestånd då så kunnat ske, grundförbättringar i form av förbättrad dränering, inköp av kostsamma jordbruksmaskiner osv. — bidragit till en starkt ökad skuldsättning. Den verksamhet som bedrivs av staten genom lantbruksnämnderna har i dessa sammanhang i icke

ringa mån medverkat härtill. Detta innebär ett icke ringa statligt ansvar för att utvecklingen letts in på sådana banor och därmed sammanhängande starkt ökad skuldsättning. Ofta talas om att ett starkt rationaliserat, i samma mån kapitalkrävande och därför relativt högt skuldsatt jordbruk är i hög grad priskänsligt. Sådana jordbruk är givetvis även i särskild grad känsliga för skördeutfallen. I synnerhet gäller detta för de nystartade jordbruksföretagen, men samma sak gäller givetvis överallt där jordbruken är hårt skuldsatta.

De tidigare förekommande s. k. skördeskadelånen var delvis av annan art. De lämnades ofta nog som katastrofhjälp eller i övrigt där ekonomin var så ansträngd att bidrag men icke lån borde ha varit den rätta hjälpen. Vad som här avses är någonting annat — är likviditetslån i en tillfälligt ansträngd situation, men då man utgår från, att vederbörande inom relativt kort tid skall kunna klara upp saken och betala lånen.

En extra belastning för många som drabbats av nedsatt skörd och behöver låna pengar för att lösa växlar tagna på våren för utsäde, för gödningsmedel exempelvis eller för att klara avbetalning av maskininköp eller gäldräntor, är att andra näringar i landet har överkonjunktur, som statsmakterna anser sig böra neddämpa genom en restriktiv kreditpolitik, liksom genom de rekordhöga räntor som tillämpas. De ekonomiska jordbruksorganisationerna söker givetvis så långt de kan hjälpa sina medlemmar genom att lämna krediter eller förlänga dem. Var och en vet att det för jordbrukare som inte kan räknas som »gamla kunder» i någon affärsbank är svårt nog att skaffa pengar, liksom vilka räntor och avbetalningsvillkor som förekommer. Det måste betonas att om behovet av att komplettera skördeskadeskyddet med sådana lånemöjligheter, som här berörts, var aktuellt redan

Interpellation ang. viss överenskommelse med Förbundsrepubliken Tyskland om flyttning av krigsoffer som begravts i Sverige

när skördeskadeskyddet genomfördes, så är detta i nuvarande kreditpolitiska läge än mera fallet. Av felslagen skörd drabbade jordbrukare är förvisso icke i åtnjutande av någon överkonjunktur som måste dämpas med kreditrestriktioner och skyhöga räntor.

Under återopande av anförda synpunkter utbeder jag mig första kammarens medgivande att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet framställa följande fråga:

Är statsrådet villig att i samband med pågående omarbetning av skördeskadeskyddet ävenledes ompröva att komplettera detta genom införande av särskilda lånemöjligheter (förslagsvis kallade likviditetsslån) för av skördeskador drabbade jordbrukare till skälig ränta och med rimliga avbetalningsvillkor?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågasvarande spörsmål finge framställas.

Interpellation ang. viss överenskommelse med Förbundsrepubliken Tyskland om flyttning av krigsoffer som begravts i Sverige

Ordet lämnades härefter till herr TISTAD (fp), som yttrade:

Herr talman! Enligt vad som meddelats i press och TV har svenska regeringen den 9 september i år slutit ett avtal med Förbundsrepubliken Tysklands regering, enligt vilket stoften efter ett stort antal krigsoffer från båda världskrigen, vilka jordats på svenska kyrkogårdar, skall grävas upp och sammanföras till särskilda tyska krigskyrkogårdar eller krigsgravar på tre svenska begravningsplatser: Kvibergs kyrkogård i Göteborg, Pålsjö kyrkogård i Hälsingborg och Norra kyrkogården i Trelleborg. Uppgrävningarna anges beröra 123 svenska församlingar. Enbart i Bohuslän skall 126 döda grävas upp.

Av dessa har 75 omkommit under första världskriget och har således vilat i sina gravar omkring femtio år.

Som skäl för flyttningarna lär från tysk sida ha återopats, att man vill underlätta för de anhöriga att besöka gravarna. Flyttningarna skall ombesörjas av en tysk organisation vid namn Volksbund Deutsche Kriegsgräbepflege, eingetragener Verein. Denna anordnar sedan flera år gruppresor till tyska krigskyrkogårdar i andra länder.

Det har uppgivits att man vid fastställandet av de dödas nationalitet utgått från tyska rikets gränser omedelbart före det andra världskrigets utbrott. En del av de döda, vilkas stoft nu skall sammanföras till tyska krigskyrkogårdar, kan därför tänkas ha kommit från länder och områden som var ockuperade av Tyskland 1939, t. ex. Österrike.

På Stenkyrka kyrkogård på Tjörn visar sida vid sida fyra oidentifierade män, offer vid det tyska fångtransportfartyget Westfalens förlisning utanför Pater Noster under andra världskriget. En av dem var i livstiden norrman, sannolikt fångslad av tyskarna och på väg till koncentrationsläger i Tyskland. Ingen vet längre i vilken av gravarna norrmannen blivit lagd. Enligt vad som uppgivits skall därför stoftet efter alla fyra, även norrmannen, föras bort och placeras i den tyska krigsgravnen på Kvibergskyrkogården. Kyrkorådet i Stenkyrka har, redan innan avtalet slöts, påtalat att norrmannens minne därigenom kommer att utplånas, men någon hänsyn har inte tagits därtill.

Av allt att döma har man inte inhämtat samtycke till flyttningarna av de anhöriga, där sådana är kända och finns i livet. De anhöriga synes inte ens bli underrättade i samtliga fall utan endast där de betalar underhåll av den nuvarande gravnen.

Med anledning av det anförda får jag anhålla om första kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för eckle-

Interpellation ang. utbildningen av lärare i moderna språk. — Interpellation ang. administrationen av viss nordisk biståndsverksamhet i Tanganyika

siastikdepartementet rikta följande fråga:

Vill herr statsrådet lämna kammaren en redogörelse för innebörden i och omfattningen av den återopade överenskommelsen med Förbundsrepubliken Tysklands regering om flyttning av i Sverige begravda krigsoffer?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Interpellation ang. utbildningen av lärare i moderna språk

Herr WALLMARK (h) fick nu ordet och anförde:

Herr talman! Med anledning av universitetskanslersämbetets skrivelse till rektorsämbetena beträffande studietiden i bl. a. moderna språk har en häftig offentlig debatt uppstått beträffande möjligheterna att uppnå erforderlig kunskapsnivå vid förkortad studietid.

Med anledning härav anhåller jag att till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få rikta följande fråga:

Vill herr statsrådet till riksdagen redovisa sin syn på vilken kunskapsnivå som från statsmakternas sida bör anses erforderlig för lärare i moderna språk och vilken studietid som bör anslås härför?

På gjord proposition bifölls herr Wallmarks berörda anhållan.

Interpellation ang. administrationen av viss nordisk biståndsverksamhet i Tanganyika

Ordet lämnades på begäran till fru SEGERSTEDT WIBERG (fp), som yttrade:

Herr talman! I en rekommendation till de nordiska ländernas regeringar år 1961 (rek. nr 3/1961) föreslog Nor-

diska rådet att regeringarna skulle tillätta en nordisk ministerkommitté för samordning av hjälpen till utvecklingsländerna.

Sedan kommittén tillsatts ägnade den i ett första skede sitt huvudsakliga intresse åt en insats i Tanganyika. Ett skäl som talade för en gemensam nordisk insats i detta land var att inget nordiskt land hade någon egen biståndsverksamhet i Tanganyika, som kunde sammanblandas med den nordiska. En nordisk delegation undersökte på ort och ställe förutsättningarna för en gemensam insats och lade fram ett förslag härom.

Resultatet blev att projektet godtogs av ministerkommittén. För Sveriges del presenterades det i proposition nr 100 till 1962 års riksdag. Sedan dess har riksdagen varje år beviljat anslag för Sveriges andel enligt den fördelning av kostnaderna som ministerkommittén föreslagit. Sverige har svarat för 45 %, Danmark för 23 %, Norge för 16 % och Finland för 16 % av kostnaderna. För Sveriges vidkommande har anslagen till biståndsverksamheten i Tanzania uppgått till sammanlagt 27 750 000 kr. under de gångna åren.

Samarbetet har utförts i Helsingforsavtalets anda under ledning av en av ministerkommittén tillsatt nordisk styrelse, inför vilken projektets direktör och personal varit ansvariga. Närmare regler om administrationen av Tanganyikaprojektet har intagits i en mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige träffad överenskommelse av den 15 januari 1963. Denna föreskriver en samnordisk administration.

Enligt den redogörelse, som statsrådet Lindström lämnade Nordiska rådet vid dess session i februari 1963 i Oslo, bygger det nämnda avtalet på FN-principen om lika inflytande för varje land, medan kostnaderna fördelats efter bärkraft. Statsrådet framhöll i sitt anförande, att den nationella byråkratien i varje land fick hålla sig i bakgrunden och

Interpellation ang. löneförmånerna för lektor med doktors grad

inte sätta tvångströja på sitt lands delegater i de gemensamma organen med förhandsdirektiv som försvårar nödvändiga kompromisser. Statsrådet Lindström förklarade vidare att Nordiska rådet borde uppmana ministerkommittén att fortsätta samråda och att till rådet rapportera om sina erfarenheter.

Då ministerkommittén i augusti i år sammanträdde i Köpenhamn tycks den ha ändrat åsikt. Från sammanträdet utsändes en kommuniké vari det bl. a. heter:

»Ministerkommittén vedtog at anbefale de respektive nordiske regeringer et forslag til nye retningslinjer for administrationen af nordiske bistandsprojekter. Forslagets vedtagelse vil bl. a. indebære at der skal nedsættes en fælles styrelse for samtlige nordiske bistandsprojekter, og at administrationen af de enkelte nordiske bistandsprojekter, som regel overdrages et af de nationale bistandsorganer.»

Uttalandet kan inte sägas stå i överensstämmelse med statsrådet Lindströms tidigare uttalande eller med det uttalande som Nordiska rådet gjorde 1964, vari det uttryckte sin tillfredsställelse med det sätt varpå arbetet med Tanzaniaprojektet fortskred. Tvärtom torde projektets samnordiska karaktär gå förlorad om ministerkommitténs förslag genomföres. Samtidigt försvinner det bevis på en statsgrupps frivilliga samarbete, som man önskade demonstrera. Om uppskattningen härav vittnar ett uttalande av Tanzanias finansminister A. H. Jamal av den 7 mars 1966, vari han säger:

»Det nordiska Tanganyikaprojektet är av stor betydelse för oss, inte endast därför att det lämnar ett direkt bidrag till vår utveckling utan även därför att det visar, hur flera länder kan samarbeta då det gäller att bistå ett utvecklingsland.»

Just denna psykologiska effekt ville man från nordiskt håll söka uppnå i ett politiskt splittrat Afrika.

Nordiska rådets presidium har vid

sammanträde i Fredericia i september i år framhållit, att det skulle innebära ett allvarligt steg tillbaka sett från nordisk synpunkt om man på ett område, där en samnordisk administration etablerats, återgår till nationella organ. Presidiet har därför hos statsministrarna i de fyra länderna hemställt att den nuvarande ordningen för administrationen av nordiska projekt bibehålles — för Tanzaniaprojektet enligt 1963 års överenskommelse — till dess Nordiska rådet givits tillfälle yttra sig om eventuella ändringar.

Med hänvisning till det anförda anholder jag om kammarens tillstånd att till statsrådet Lindström ställa följande frågor:

Vill statsrådet redogöra för de skäl som ligger bakom ministerkommitténs förslag att ändra administrationsformen för Tanganyikaprojektet?

Har man vid utarbetande av detta förslag beaktat värdet inåt och utåt av att ha en väl fungerande nordisk administration?

Vilket land skall, om förslaget genomföres, erhålla uppdraget att administrera projektet?

Kammaren medgav, att ifrågakarande spørsmål finge framställas.

Interpellation ang. löneförmånerna för lektor med doktors grad

Herr ÅKERLUND (h) erhöll därpå ordet och anförde:

Herr talman! I den lönerörelse om lärarnas ersättningar som just nu pågår har alla lektorer föreslagits av staten bli placerade i samma lönegrad.

Detta sammanhänger tydligen med att kompetenskravet för ordinarie skollektorat sänkts till licentiatexamen. Till för ett antal år sedan fordrade emellertid staten doktorsgrad för lektorat. De som önskade aspirera på lektorstjänst var alltså tvungna att disputera och fick ikläda sig betydande utgifter, i regel gjorda med upplånade

Meddelande ang. enkel fråga

medel, för att finansiera sina avhandlingar. Doktorslektorerna har därför också hittills uppburit högre lön än licentiatlektorerna. För framtiden kan det naturligtvis förefalla i princip riktigt att lika lön skall utgå för lika arbete, när endast ett minimikrav på kompetens gäller lika för disputerade och odisputerade lektorer. Doktorslektorer ser dock säkert inte i praktiken saken på detta sätt. För dem innebär den lika stora lönen att deras möda och utgifter för doktorsgraden icke längre skall värdesättas och kompenseras, vilket blivande lektorsaspiranter givetvis kan ta hänsyn till genom att avstå från disputation. Men de som inte haft fritt val att utnyttja den sänkta kompetensen uppfattar likalönen som en orättvisa och som ett borttagande av bidraget till förräntning och amortering av den statligt påtvingade men ovälkomna studieskulden. Nämnda bidrag kan kanske sägas ha motsvarats av de två lönegrader varmed staten hittills kompenserat lektorernas doktorsgrad. Kalkylmässigt torde dock bidraget ofta inte ha räckt till stort mer än de vid beskattningen avdragsgilla räntekostnaderna.

För amorteringen av studieskulden, vilken dessutom icke är avdragsgill vid beskattningen, har doktorslektorerna fått anlita lönen i övrigt. Veterligt är det obekant i vilken utsträckning de varit i stånd att nedbringa sina studieskulder. Detta är dock en sak som borde vara klarlagd före övergången till likalönen med dennas relativa försvagning av doktorslektorernas ekonomiska villkor. Dessutom förefaller det vara skäligt att nuvarande doktorslektorer, på vilka staten ställt högre kompetenskrav än licentiatlektorerna, kompenseras i någon annan form än lönegradsmässigt, därest likalönen av andra skäl anses böra införas.

Jag får därför anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för civildepartementet ställa följande frågor:

1) Har utredning gjorts och visar i så fall denna, att nuvarande doktorslektorer blivit fullt eller skäligt kompenserade genom hittillsvarande högre lön för sina ekonomiska kostnader för förvärv av lektorskompetens?

2) Vill herr statsrådet lämna kammaren en redogörelse för de principer som ligger till grund för att i fortsättningen icke på lärarbanan kompensera nuvarande doktorslektorer för deras avhandlingsinsatser i den vetenskapliga forskningen?

3) Överväger herr statsrådet att i annan form än lönegradsmässigt kompensera nuvarande doktorslektorer?

Även denna anhållan bifölles.

Anmälades och bordlades följande under sammanträdet avlämnade motioner:

nr 761, av herrar *Sundin* och *Ernulf*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 127, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.; samt nr 762, av herrar *Akerlund* och *Lundberg*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 127, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

Meddelande ang. enkel fråga

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla fråga denna dag framställdes av herr *Werner* (k) till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet: »Anser Statsrådet att deltagandet i kyrkofullmäktigevalen under en följd av valtillfällen bör föranleda något initiativ från regeringens sida?»

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.20.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Fredagen den 21 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 14.00; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare

Med stöd av bifogat läkarintyg får jag härmed anhålla om ledighet från riksdagens arbete från och med den 10 oktober tills vidare.

Stockholm den 20/10 1966

Joel Sörenson

Härmed intygas att pastor *Joel Sörenson* den 19/10 1966 intogs på neurologiska rehabiliteringskliniken, Karolinska sjukhuset, för några veckors utredning och vård.

Karolinska sjukhuset den 20/10 1966

Ingrid Hedqvist

leg. läkare,
vikarierande underläkare

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, det i åberopade läkarintyget omförmälda hindret varade.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet motionerna nr 761 och 762.

Anmäldes och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 130, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att i vissa fall avstå allmänna arvsfondens rätt till arv; samt

nr 131, med förslag till lag om ändrad lydelse av 60 a och 61 §§ kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253).

Anmäldes och bordlades en av bankoutskottet jämlikt § 21 riksdagsstadgan gjord anmälan, att till utskottet från fullmäktige i riksbanken inkommit framställning angående bemyndigande för riksdagens förvaltningskontor att vidtaga vissa ändringar i personalförteckningen för riksbanken.

Interpellation om bostadssubventionerna

Herr PERSSON, FRITZ, (s) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Bostadspolitiken har under många år intagit en framskjutten plats i den politiska diskussionen. Så var också fallet under den senaste valrörelsen, då meningsutbytet i hög grad gällde bostadsproduktionens omfattning och lokalisering men också de statliga bostadssubventionerna.

Den sistnämnda frågan togs i radio/TV:s slutdebatt upp av högerledaren, herr Holmberg, som gjorde gällande att statsminister Erlander får 4 200 kronor per år i bostadssubvention. I samma inlägg frågade herr Holmberg, om regeringens bostadspolitik i denna del, enligt statsministerns mening »är ett uttryck för solidaritet och rättvisa. Är det inte i själva verket ett ytterligare exempel — ett skrämmande exempel — på hur orättvis och hur orättfärdig regeringens bostadspolitik är?»

I några av de efterföljande inläggen berördes bostadssubventionerna. Som följd av debattordningen och det faktum att talarna har ringa tid till sitt förfogande blev dock frågan ofullständigt belyst. Många radiolyssnare och TV-tittare torde ha bibringats en felaktig bild av sakförhållandena i det aktuella fallet. Det kan också antas att åtskilliga fått en oriktig uppfattning

Interpellation om bostadssubventionerna

om de grundläggande principerna för och syftet med subventionerna till statsbelånade bostäder.

Med hänvisning till det sagda hemställer jag om första kammarens tillstånd att till hans excellens herr statsministern få framställa följande fråga:

Är statsministern i tillfälle att redogöra för de sakförhållanden som är relevanta för det i partiledardebatten aktualiserade exemplet?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.06.

In fidem

K.-G. Lindelöw